

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2016

Barbora Lepšová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

Bakalářská práce

**Klavírní stylizace orchestrální skladby – srovnání
verzí pro potřeby učitele klavíru**

**The Piano Stylization of an Orchestral Composition – the
Comparative Analysis for the Use of a Piano Teacher**

Barbora Lepšová

Vedoucí práce: prof. PaedDr. Michal Nedělka, Dr.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Anglický jazyk – Hudební výchova

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Klavírní stylizace orchestrální skladby – srovnání verzí pro potřeby učitele klavíru vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 10. 7. 2016

.....

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu práce prof. PaedDr. Michalu Nedělkovi, Dr. za velkou pomoc s formulací tématu a získáváním potřebných informací a podkladů. Rovněž bych ráda vyjádřila svůj vděk doc. MgA. Věře Kopecké za inspirativní vedení hodin klavíru, které mne vůbec přivedlo na myšlenku zpracování tématu mé práce.

ANOTACE

Cílem této práce je komparace klavírních stylizací skladeb s jejich orchestrální předlohou s důrazem na hledání souvislostí, jež jsou užitečné pro výuku klavíru.

Prostředkem komparace je část klavírní suity z baletu Romeo a Julie Sergeje Prokofjeva.

KLÍČOVÁ SLOVA

Analýza orchestrální skladby, Využití poslechu ve výuce klavíru, Metodika nácviku skladby Sergeje Prokofjeva, Klavírní suita, Harmonický rozbor skladby

ANOTATION

The aim of this thesis is to compare piano stylizations with their orchestral counterparts in order to provide useful connections which can be used in piano teaching.

The analysed material are parts of the piano suite from the ballet Romeo and Juliet by Sergey Prokofiev.

KEYWORDS

Analysis of an Orchestral Work, Using Listening in Piano Teaching, Methodology of Practising Work by Sergey Prokofiev, Piano Suite, The Harmonic Analysis

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Specifika klavírních skladeb vytvořených z orchestrální předlohy.....	10
3. Materiály	11
3.1. Instrumentální suity z baletu Romeo a Julie	11
3.2. Klavírní suita z baletu Romeo a Julie (Op. 75).....	16
3.3. Zjednodušená verze klavírní suity.....	16
4. Metodika práce	18
4.1. Nahrávky	19
5. Lidový tanec	21
5.1. Obecná charakteristika a zařazení	21
5.2. Členění	21
5.3. Lidový tanec ve zjednodušené verzi.....	28
5.4. Shrnutí.....	30
6. Scéna	31
6.1. Obecná charakteristika a zařazení, členění	31
6.2. Scéna ve zjednodušené verzi.....	33
6.3. Shrnutí.....	33
7. Menuet	34
7.1. Obecná charakteristika a zařazení	34
7.2. Členění	34
7.3. Menuet ve zjednodušené verzi	39
7.4. Shrnutí.....	40
8. Julie jako malé děvčátko	41
8.1. Obecná charakteristika a zařazení	41
8.2. Členění	41

8.3.	Julie jako malé děvčátko ve zjednodušené verzi.....	44
8.4.	Shrnutí.....	45
9.	Montekové a Kapuleti.....	46
9.1.	Obecná charakteristika a zařazení	46
9.2.	Členění	46
9.3.	Montekové a Kapuleti ve zjednodušené verzi.....	51
9.4.	Shrnutí.....	51
10.	Páter Lorenzo.....	52
10.1.	Obecná charakteristika a zařazení.....	52
10.2.	Členění.....	52
10.3.	Páter Lorenzo ve zjednodušené verzi.....	54
10.4.	Shrnutí	55
11.	Závěr	56
12.	Seznam použitých zdrojů	57
13.	Seznam obrázků.....	59

1. Úvod

Cílem této práce je poukázat na specifický přístup k nácvičku skladeb, jež mají své orchestrální předlohy. Takové skladby totiž mnohdy vyžadují, aby se interpret s jejich orchestrálními předlohami obeznámil, nebo minimálně toto povědomí může do jisté míry usnadnit interpretaci díla. Hlavní náplní práce pak bude porovnání dvou klavírních stylizací s jejich orchestrální předlohou, s důrazem na hledání souvislostí, které mohou interpretaci klavírních skladeb usnadnit.

Motivem k napsání této práce mi byla má vlastní zkušenost s interpretací klavírní suity z baletu *Romeo a Julie* v rámci mého bakalářského koncertu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. V dlouhém procesu nácvičku skladby jsem orchestrální suity často poslouchala, abych si utvořila lepší zvukovou představu, ke které jsem se chtěla přiblížit. Domnívám se, že tato metoda mi umožnila daný repertoár lépe uchopit, než kdybych se zaměřila pouze na technické problémy, které suita dozajista přináší.

Nemyslím si, že bych byla průkopníkem nové metody, velmi pravděpodobně ji využívá spousta hudebníků na různých úrovních. Teoretická práce podobného druhu však, alespoň kam mé povědomí sahá, napsána nebyla. Podobnému tématu se sice věnuje Petr Eben ve své knize *Čtení a hra partitur*, jeho cíle jsou ovšem mnohem odbornější a specifitější.¹ Má vést klavíristu ke schopnosti pohotového čtení mnoha hlasů z listu a to i v různých klíčích. Je logické, že taková publikace je určena spíše profesionálním korepetitorům s dlouhou praxí.

Moje práce by naopak měla posloužit žákům a učitelům na základních uměleckých školách, případně konzervatořích. Teoreticky by se dala využít i při výuce hudební výchovy na základních či středních školách. I proto je metodou práce především hledání užitečných souvislostí v konkrétních skladbách, spíše než teoretická analýza možných problémů, které dané skladby přinášejí. Dle tohoto kritéria jsem také volila materiály, na kterých budou specifika klavírní stylizace orchestrální skladby demonstrována.

Vzhledem k množství klavírních skladeb, které splňují dané kritérium, respektive mají orchestrální předlohy, je nutné dané téma vymezit takovým způsobem, který by odpovídal rozsahu bakalářské práce. Jednou z možností by bylo poukázat na specifika interpretace

¹ EBEN, Petr a Jarmil BURGHAUSER. *Čtení a hra partitur*. 2. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1990. ISBN 80-7058-055-0.

klavírních doprovodů, kde korepetitor supluje roli celého orchestru. S tímto mám rovněž bohaté zkušenosti a jsem přesvědčena, že poslech původních verzí je nezbytností. Vzhledem k tomu, že se klavírním doprovodům, i když možná z trochu jiného úhlu, věnuje Petr Eben ve své publikaci Čtení a hra partitur, se jimi tato práce zabývat nebude. O důvod víc, že klavírní doprovody (bohužel) většinou nejsou náplní práce žáků základních uměleckých škol a konzervatoří, již jsou mojí cílovou skupinou.

I po redukci skladeb, které nejsou určené pro sólová vystoupení, je však repertoár stále velmi široký. Proto jsem k rozboru vybrala části dříve zmiňované suity z baletu Romeo a Julie Sergeje Prokofjeva, a to z několika důvodů.²

Jedním z nich je fakt, že jsem se interpretací tohoto díla sama dlouhou dobu zabývala. Především je to ale dílo, které je velmi přístupné žákům na základních uměleckých školách či konzervatořích. Je takřka nemožné, aby se na těchto školách studenti s námětem tohoto díla dříve či později neseznámili, jelikož Shakespearovo dílo je součástí osnov českého i anglického jazyka. Námět, i s ohledem na věk hlavních postav, musí být žákům taktéž velmi blízký. To ostatně dokazuje i oblíbenost části suity Montekové a Kapuleti, která v hudebním povědomí takřka zlidověla.

Nabízí se argument, zda není interpretace částí této suity technicky příliš náročná pro většinu žáků základní umělecké školy. I v tom je ovšem toto dílo vhodné pro zpracování daného tématu, jelikož existuje jeho zjednodušená verze N. Adlera, díky které se mohou s tímto dílem a Prokofjevovou hudbou obecně, seznámit mnohem mladší žáci. Tato verze navíc dokazuje, že stejnou orchestrální předlohu lze pro klavír stylizovat i jinak.

V neposlední řadě je výhodou demonstrování dané problematiky na díle Sergeje Prokofjeva fakt, že jen stěží je možné najít jiného autora, jehož dílo by bylo z tohoto hlediska komplikovanější. Dle logiky postupu od složitějšího k jednoduššímu je tak metoda aplikovatelná na všechny skladby, jež mají orchestrální předlohy.

Věřím, že kvůli uvedeným důvodům může být tato práce přínosná pro výuku klavíru, což je mojí prioritou.

² PROKOFJEV, Sergej. *10 pieces from the Ballet Romeo and Juliet, op. 75* [klavírní suita]. Editor Levon Atovmyan. Moskva: Muzgiz, 1956. Plate M. 25443 Г, 47 s.

2. Specifika klavírních skladeb vytvořených z orchestrální předlohy

Jak již bylo uvedeno výše, takových skladeb je velké množství. Ať již se jedná o zmíněné klavírní doprovody či suity a výtahy z baletů a oper, jedno mají společné - vysoké nároky na zvukovou stránku kladenou na každého interpreta. Obecně mají velmi složitou fakturu, která vychází z toho, že orchestr disponuje velkým počtem hráčů na úkor pouhých dvou rukou pianisty. Častým řešením je dokonce přepis pro čtyřruční klavír, jako je tomu například v případě klavírní suity z baletu Louskáček P. I. Čajkovského.

Taková faktura vyžaduje, aby žák, podobně jako v polyfonii, vnímal minimálně tři hlasy současně a přitom odděleně. Na rozdíl od barokní polyfonie však tyto hlasy většinou nejsou napsány v těsném sepjetí v rozsahu dvou oktáv, ale nezdřídka zaujímají celou klaviaturu a vyžadují tak časté skoky.

Orchestr dále poskytuje skladateli mnohem širší paletu barev, než je tomu v případě sólového klavíru. To částečně řeší rozdílné rejstříky, v nichž je skladba přepsána, ale pouhé odlišení tónových výšek k interpretaci často nestačí. Zcela jistě je velký rozdíl, zda melodii v dvoučárkované oktávě hraje příčná flétna či hoboj. I když není možné na klavíru stoprocentně zvuk odlišných nástrojů vytvořit, jistě je možné alespoň specifické atributy daných nástrojů napodobit.

V neposlední řadě je při interpretaci původně pro klavír nezamýšlených skladeb nutné počítat se specifickými požadavky prstokladu. Melodie, které původně hrály smyčcové či dechové nástroje, totiž nezdřídka vůbec neodpovídají přirozenému podkládání prstů, ke kterému je žák vedený prostřednictvím hry stupnic, akordů a etud. Práce na takových skladbách tak na druhou stranu po překonání počátečních obtíží může technickou vybavenost žáka značně obohatit.

Tato obecná specifika budou ve svých konkrétních podobách naplní dalších kapitol práce. Předtím bych ovšem ráda alespoň stručně popsala materiály, na nichž budou jednotlivé jevy zkoumány.

3. Materiály

Z důvodů, které byly popsány v úvodu práce, jsem ke komparaci zvolila části suitu z baletu Romeo a Julie Sergeje Prokofjeva, která existuje jak v klavírní, tak ve třech orchestrálních podobách. Autorem všech je sám autor baletu Sergej Prokofjev. Dalším zkoumaným materiálem pak bude zmíněná zjednodušená verze suitu, kterou vydalo nakladatelství Muzyka v Moskvě roku 1986. Kromě klavírních notových předloh³ a orchestrální partitury⁴ budu v textu také odkazovat na časy konkrétních ukázek, které jsou ke shlédnutí na serveru [youtube.com](https://www.youtube.com). Výhodou tohoto serveru je dostupnost pro výuku na základních i středních školách.

3.1. Instrumentální suitu z baletu Romeo a Julie

Instrumentální suitu z baletu Romeo a Julie existují hned ve třech podobách. Prvé dvě vznikly záhy po dopsání baletu v roce 1935, avšak řízením nešťastného osudu měly premiéru před ním. Balet byl totiž z různých důvodů odmítnut jak v Kirovově divadle v Petrohradě, tak ve Velkém divadle v Moskvě a rovněž i v Leningradském choreografickém učilišti, až se nakonec dočkal své premiéry v Brně roku 1938.⁵

Suitu na sebe dějově nenavazují, spíše se doplňují, jak píše Prokofjev ve svém životopise. Tehdy píše o dvou suitách a předpokládá do budoucna vznik třetí, která roku 1946 skutečně vznikla. První dvě mají po sedmi částech, poslední jich má šest, což odpovídá ideálnímu počtu symfonických čísel dle Prokofjeva. K tvorbě symfonické suitu z baletu Šut píše: „*Pojal jsem do ní vše, co mohlo zaznít jako symfonická hudba. Pro souborné provedení je ovšem dvanáct částí příliš mnoho, já jsem však nechtěl, aby se hrály všechny. Pro symfonický program je nejlepší dávkou pět až osm čísel podle dirigentova výběru.*“⁶

³ PROKOFJEV, Sergej. *10 pieces from the Ballet Romeo and Juliet, op. 75* [klavírní suita]. In *IMSLP* [online]. Poslední změna 13.05.2016.[cit.02.07.2016].Dostupné z: [http://imslp.org/wiki/10_Pieces_from_Romeo_and_Juliet,_Op.75_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/10_Pieces_from_Romeo_and_Juliet,_Op.75_(Prokofiev,_Sergey))

⁴ PROKOFJEV, Sergej. *Romeo and Juliet (1st suite)* [partitura], In *IMSLP* [online]. Poslední změna 13.05.2016.[cit.02.07.2016].Dostupné z:[http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_\(1st_suite\),_Op.64bis_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_(1st_suite),_Op.64bis_(Prokofiev,_Sergey))

⁵ PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty. Str. 63.

⁶ PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty. Str. 44.

3.1.1. Instrumentální suita č. 1 (Op. 64ter)

Tato suita působí tak trochu jako pohádková verze Shakespearovy tragédie. Premiéru měla 25. 11. 1936 ve Velkém divadle v Moskvě pod taktovkou George Sebastiena.⁷

Začíná **Lidovým tancem**, který svým žertovným charakterem navozuje atmosféru veronského karnevalu. Následuje **Scéna**, která je taktéž veselým zobrazením shonu na ulici po rozednění. Třetí částí je **Madrigal**, jenž je něžným tancem Romea s Julií na plesu u Kapuletů. Následuje **Menuet**, zobrazující příjezd hostů a noblesu plesu. Čtvrté **Masky** by dle dějové posloupnosti měly předcházet předešlým dvěma částem, jelikož jsou sólovým výstupem Merkucia, Romeova přítele, který jej přesvědčuje, aby s ním šel na ples v přestrojení. Už z pouhé přítomnosti Merkucia vyplývá jejich ležérnost a důvtipnost. Předlohou pro následující část s názvem **Romeo a Julie** je romantická balkónová scéna, kde si mladí milenci vyjadřují své city. Poslední část - **Smrt Tybalta** - je sice, jak už z názvu vyplývá, tragická, ale vzhledem k tomu, že Tybalt je ryze záporná postava celého baletu, neustále vyvolávající napětí a svár, působí jeho smrt spíše jako spravedlivé potrestání záporného hrdiny než lidská tragédie. Proto by se první suita bez znalosti dalších souvislostí dala označit za pohádku.

3.1.2. Instrumentální suita č. 2 (Op. 64bis)

Druhá orchestrální suita měla premiéru 15. 04. 1937 a dirigoval ji sám Sergej Prokofjev.⁸ Nahrávka z pozdějšího provedení je dokonce dostupná na serveru [youtube.com](https://www.youtube.com).⁹ Do této suity Prokofjev naopak vybral závažnější části baletu. Již v úvodní části s názvem **Montekové a Kapuleti** je vykreslena atmosféra nenávisti a sváru mezi těmito dvěma rody. Následuje kontrastní část - **Julie jako malé děvčátko**, symbolizující dětskou nevinnost a rozvernost Julie. Třetí část - **Páter Lorenzo** - je vyjádřením klidu a důstojnosti kněze a celého manželského obřadu Romea a Julie. Následuje **Tanec**, v baletu

⁷ International Music Score Library Project: *Romeo and Juliet (1st suite), Op. 64bis* [online]. Poslední změna 13.05.2016. [cit. 02.07.2016]. Dostupné z: [http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_\(1st_suite\),_Op.64bis_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_(1st_suite),_Op.64bis_(Prokofiev,_Sergey))

⁸ International Music Score Library Project: *Romeo and Juliet (2nd suite), Op. 64ter* [online]. Poslední změna 13.05.2016. [cit. 02.07.2016]. Dostupné z: [http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_\(2nd_suite\),_Op.64ter_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_(2nd_suite),_Op.64ter_(Prokofiev,_Sergey))

⁹ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev conducts Prokofiev : Romeo and Juliet Suite No. 2 - Moscow Philharmonic -1938*. In: Youtube [online]. 21.09.2011. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=YWVs2UMHbP8>

také označován jako Tanec pěti párů, jenž je ekvivalentem Lidového tance předchozí suity svým zařazením v baletu i celkovým charakterem. Tím však veškerá pozitivní atmosféra končí. Předposlední částí je **Tanec dívek s liliemi**, jež je melancholickým tancem družiček na svatbě Julie, která se však promění v její pohřeb. Celá suita končí částí **Romeo u Juliina hrobu**, jež zračí čiré šílenství mladého muže, pro něhož přestal existovat veškerý smysl jeho bytí.

3.1.3. Instrumentální suita č. 3 (Op. 101)

Tato suita je pro účely mé práce nejméně důležitá, neboť se žádná její část neshoduje s žádnou částí klavírní suity, ale krátký popis si jistě zaslouží. Vznikla až o téměř deset let později než předchozí dvě suity a tiskem vyšla až roku 1949. Má šest částí.¹⁰ Začíná skladbou **Romeo u fontány**, která zaznívá hned v úvodu baletu a charakterizuje Romea, coby nešťastně zamilovaného snílka. Druhá část je **Ranní tanec**, který je obdobou Lidového tance první suity a zobrazuje karnevalové veselí. Třetí část s názvem **Julie** charakterizuje tuto postavu, přičemž vybírá spíše smutné momenty z jejího života, než část Julie jako malé děvčátko. Následuje **Chůva**, jež zobrazuje přívětivou a humornou vychovatelku Julie. Šestou částí je „**Aubade**“ či **Ranní serenáda**, která opět zobrazuje příjemnou atmosféru karnevalu. V této části je dominantní zvuk mandolín, kterými Prokofjev obohatil klasický orchestr. Doposud suita také působila spíše pozitivním dojmem, což dá vyniknout poslední tragické části s názvem **Smrt Julie**. Pro bližší seznámení se suitou je možné vyslechnout nahrávku Skotského národního orchestru pod taktovkou estonsko-amerického dirigenta Neeme Järviho.¹¹

3.1.4. Prokofjevova instrumentace

Již v předchozí podkapitole bylo zmíněno, že Prokofjevův orchestr nebyl zcela typickým klasickým symfonickým orchestrem. To je způsobené jednak užitím na tu dobu netradičních nástrojů, jako byly například mandolíny, ale i jeho specifickým přístupem k instrumentaci.

¹⁰ Robert Cummings. Sergey Prokofiev: *Romeo and Juliet, Suite No. 3 for orchestra, Op. 101*. In: All Music [online]. [cit. 03.07.2016]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/composition/romeo-and-juliet-suite-no-3-for-orchestra-op-101-mc0002363944>

¹¹ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev - Romeo and Juliet suite n. 3 op. 101*. In: Youtube [online]. 19.04.2013. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=6PsXUOorsJM>

Prokofjev byl skladatel s velikou invencí, ale zároveň i obrovskou pečlivostí. Ve svém životopise popisuje, jakým způsobem pracoval na partiturách. „*Přitom jsem myslil nejen na to, který nástroj bude hrát tuto melodii nebo tento doprovod, ale dopracovával jsem každý takt až do samotného dna, každé zdvojení, každé rozložení nástrojů v akordech až do posledního smyku, akcentu nebo odstínu.*“¹² Výsledkem je velmi originální zvuk, který dává v největší možné míře vyniknout jednotlivým nástrojovým barvám. Z partitury instrumentální suity č. 1 z baletu Romeo a Julie je zřejmé, že psal pro velký orchestr. Záměrně jsem vybrala poslední stranu partitury, kde je téměř plné obsazení – viz Obr. 1.

Popis je možné rozdělit do pěti částí. V první části shora jsou uvedeny dřevěné dechové nástroje, tedy pikola, dvě příčné flétny, dva hoboje, anglický roh, dva klarinety, basový klarinet, dva fagoty a kontrafagot. V jiných částech se pro ozvláštňení objevuje ještě tenorový saxofon.

Ve druhé sekci jsou nástroje žesťové, kde hned v prvním řádku zaujme part kornetu, jenž není pro klasický symfonický orchestr vůbec typický. Následují již typické dvě trubky, čtyři lesní rohy, tři trombóny a dvě tuby.

Třetí část zaujímají bicí nástroje, v pořadí tympány, triangel, činely a velký buben. Na jiných místech se objevuje i xylofon či zvony.

Ve čtvrté části jsou zapsány klávesové a drnkací nástroje. K nim náleží klavír, čelesta, varhany, dvě mandolíny a dvě harfy.

Poslední část zaujímají nástroje smyčcové, které kromě tradiční sestavy - housle, viola, violoncello, kontrabas - doplňuje ještě viola d'amore, jež opět dodává Prokofjevově orchestru specifický zvuk.

Prokofjevova pečlivost s instrumentací se projevuje i v klavírním zápisu. Velmi svědomitě vypisuje tempa a dynamiku až do posledního akcentu, každou změnu staccata v portamento a podobně. I v tom může poslech orchestrálních suit interpretovi (a zejména mladšímu žákovi) značně ulehčit práci, pokud si pod tímto podrobným zápisem představuje hudbu.

¹² PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty. Str. 48.

Poco meno mosso

Poco meno mosso

Picc.

Fl.

Ob.

Cl. in G

Cl. in B \flat

Fag.

Contrafag.

Tr. in C

Tr. in B \flat

Cor.

Tr. in C e Tuba

Timp.

T. in C

P. in C

C.

Sil.

Arpa

Piano

Poco meno mosso

V. I

V. II div.

V. le

V. o.

C. b.

arco

div.

unis.

3.2. Klavírní suita z baletu Romeo a Julie (Op. 75)

Obdobně jako instrumentální suity, vznikla i tato suita záhy po napsání baletu a měla premiéru roku 1937, tedy rok před jeho světovou premiérou a celé tři roky před jeho premiérou v Sovětském svazu 11. 01. 1940.¹³ Jak bylo na tehdejší dobu obvyklé, suitu premiéroval sám autor.

Na rozdíl od orchestrálních suit však mnohem méně kopíruje děj baletu. To je logické, jelikož ne všechny části jsou hratelné pro klavír. „*Vybral jsem z Romea a Julie momenty, které transkripci nejlépe vyhovovaly.*“¹⁴ Proto nepřekvapí, že první částí je **Lidový tanec**, který pochází až z druhého dějství baletu. Následuje **Scéna**, která sice zaznívá zkraje baletu, ale nemá dějově větší význam a v některých interpretacích bývá dokonce vynechávána. Dalšími částmi jsou **Menuet** a **Masky**, které odpovídají čtvrté a páté části první orchestrální suity. Tyto dvě části jsou proloženy skladbou **Julie jako malé děvčátko**, která je součástí druhé suity a dějově by měla Menuetu předcházet. Druhou polovinu klavírní suity z celkových deseti částí otevírá část **Montekové a Kapuleti**, jež je úvodní částí druhé orchestrální suity. Následuje **Páter Lorenzo**, jež je třetí částí druhé suity a **Merkucio**, jejíž krajní díly jsou obsaženy v poslední části suity č. 1 Smrt Tybalta. Předposlední část **Tanec dívek s liliemi** je zároveň předposlední částí druhé suity, ale část poslední, tedy **Romeo a Julie před rozloučením**, by opět dramaturgicky měla Tanci dívek s liliemi předcházet. Celkový dojem klavírní suity je tak opět o mnoho pozitivnější, než je tomu v baletu. Je to dílem proto, že v ní není zobrazeno téma smrti a dále výběrem méně závažných částí, jež mají žertovný charakter.

3.3. Zjednodušená verze klavírní suity

Na rozdíl od předešlých děl nepochází tato verze z pera Prokofjeva. Vznikla až roku 1986 pro pedagogické účely. Autorovi N. Adlerovi se však velmi dobře podařilo Prokofjevovu stylizaci napodobit. V mnoha částech se téměř neliší, přesto jsou ale drobné změny velkým ulehčením pro žáka na základní umělecké škole. Jednotlivé části jsou sice

¹³ PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty. Str. 63.

¹⁴ PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961. Paměti, korespondence, dokumenty. Str. 62

kratší a nemají požadavek virtuozity, ale to je dáno jejich pedagogickým záměrem, dle kterého je tato verze velmi smysluplná.

Další odlišností je, že nemá pouhých deset částí, ale kopíruje celý děj baletu. To je velkým přínosem, neboť se díky tomu žák může seznámit téměř s celou baletní hudbou včetně přede hry.

4. Metodika práce

Prostředkem výzkumu bude vybraných šest částí zmíněné klavírní suity z baletu *Romeo a Julie* a to především z důvodu obsáhlosti poskytující mnoho materiálu ke zkoumání. Po uvážení jsem zvolila **Lidový tanec** jako zástupce skladby, jež není tématicky příliš kontrastní a poslech orchestru je tak téměř nutností. **Scéna** je příkladem téhož, ale v mnohem jednodušším provedení. Části **Menuet**, **Julie jako malé děvčátko**, **Montekové a Kapuleti a Romeo a Páter Lorenzo** pocházejí z různých částí baletu a jejich témata jsou po obsahové stránce mnohem různorodější. V jejich případě je tak poslech spíše obohacujícím.

Části jsou zároveň samostatnými kapitolami, což usnadňuje případnému zájemci o takový rozbor ze strany pedagoga či žáka orientaci v práci. Nepředpokládám, že by žák na základní umělecké škole studoval celou suitu. Řazené jsou dle dramaturgie klavírní suity.

Zvolila jsem postup, kdy nejprve uvedu stručnou charakteristiku skladby a její zařazení v baletu. Tento oddíl je krátký z toho důvodu, že se obsahovou složkou klavírní suity zabývám ve své druhé bakalářské práci s názvem *Sergej Prokofjev a jeho klavírní suita z baletu Romeo a Julie*. Dále skladbu rozčlením po formální stránce kvůli přehlednosti. Poté provedu komparaci jednotlivých dílů původní Prokofjevovy klavírní stylizace s její orchestrální předlohou. Pro názornost popis doplním notovými ukázkami a dále odkazy na časy v konkrétních nahrávkách na serveru [youtube.com](https://www.youtube.com). Důvodem je opět cílová skupina, které je tato práce určena. Poslech je myslím mnohem názornější než studium partitury.

V notových ukázkách někdy označuji nástroje jejich zkrácenými názvy, např. kontrabasy = basy, violoncella = cella, dřevěné nástroje = dřeva. To je z toho důvodu, že by dlouhé názvy byly v notách na daných místech nepřehledné. V závěrečné kapitole práce je uveden seznam obrázků, kde je uvedeno, ze které části suity a z kolikáté strany ukázka pochází.

Na závěr originální stylizaci porovnáím s její zjednodušenou verzí a udělám shrnutí nejpodstatnějších znaků dané skladby.

Před samotnou komparací bych ještě ráda popsala nahrávky, na které budu při popisu odkazovat.

4.1. Nahrávky

Již bylo zmíněno, komparace se týká prvních dvou orchestrálních suit, ne suity třetí. Všechny nahrávky pocházejí ze serveru [youtube.com](https://www.youtube.com), takže jsou veřejně přístupné a tedy využitelné ve výuce. V případě první suity jsem bohužel nenalezla kompletní nahrávku. Týká se to částí **Lidový tanec**, **Scéna** a **Menuet**. U Lidového tance a Scény budu odkazovat na nahrávku orchestru „Oslo-Filharmonien“, kterou diriguje lotyšský dirigent Mariss Jansons.¹⁵¹⁶

Menuet jsem našla v provedení rumunské filharmonie „Filharmonica „George Enescu“, který diriguje ruský dirigent Yuri Botnari.¹⁷

Z druhé orchestrální suity pochází části **Julie jako malé děvčátko**, **Montekové a Kapuleti** a **Páter Lorenzo**. Tato suita je sice k nalezení celá, dokonce pod taktovkou samotného Sergeje Prokofjeva, i přesto jsem se rozhodla použít jiné nahrávky. V případě prvních dvou zmiňovaných částí je to nahrávka francouzského orchestru „Orchestre philharmonique de Radio France“.¹⁸ Učinila jsem tak proto, že zmíněná nahrávka není pouze zvukovou stopou, ale obsahuje i video záznam, ve kterém navíc velmi zručný kameraman zabírá vždy ty nástroje, které mají v jednotlivých částech sóla. To může být opět velmi užitečné ve výuce. Orchester navíc fenomenálním způsobem diriguje jihokorejský dirigent Myung-whun Chung. Z toho samého důvodu jsem pro komparaci poslední části použila (jako v případě Menuetu) nahrávku filharmonie „Filharmonica „George Enescu“.¹⁹

Poslední používanou ukázkou nahrál „Boston Symphony Orchestra“ s čínským dirigentem Seiji Ozawa. Je to nahrávka části **Montekové a Kapuleti**, která má tu výhodu,

¹⁵ PROKOFIEV, Sergej. Prokofiev: *Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>

¹⁶ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRgguM>

¹⁷ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ

¹⁸ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwm0>

¹⁹ PROKOFJEV, Sergej. *Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Friar Laurence"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zuxUR4dR3qw>

že se v ní zobrazují jednotlivé části partitury.²⁰ Skladba však nepochází ze zmíněné druhé orchestrální suity, ale přímo z baletu Romeo a Julie. Proto obsahuje i části, které do klavírní suity přešly prostřednictvím jiných částí než „Monteků a Kapuletů“. Z toho důvodu při popisu části Montekové a Kapuleti dám přednost předchozí zmiňované nahrávce. Uvádím ji zde proto, že je taktéž dobrým výukovým materiálem.

²⁰ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev - Romeo and Juliet Op. 64, Dance of the Knights (with score)*. In: Youtube [online]. 21.4.2013 [vid. 2016-07-6]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nXMsDuuNDOK>

5. Lidový tanec

5.1. Obecná charakteristika a zařazení

Lidový tanec je první částí orchestrální suity č. 1 a také první částí suity klavírní. Pochází z druhého dějství baletu a zachycuje veselou náladu veronského karnevalu. Dvojnásob o něm platí, co bylo řečeno o Prokofjevově instrumentačním mistrovství a interpretačních úskalích, které pianistovi přináší. Hlavní téma se totiž v díle objevuje ať již v plné či zkrácené verzi celkem jedenáctkrát a ani jednou nezaznívá stejně. Liší se v nástrojové sestavě, nebo alespoň tónině. Toto ovšem neplatí jen o hlavním tématu, ale i o tématech vedlejších. To klade na pianistu velké nároky, neboť rozdílná instrumentace dodává každému z témat specifický zvuk. Klavírní interpretace bez těchto barevných představ by se tak snadno mohla stát fádní. Dále se v této části objevují zmiňované polyfonní pasáže, kde na dvě ruce klavíristy připadají občas až čtyři různá témata.

5.2. Členění

Pro lepší orientaci můžeme Lidový tanec formálně rozdělit do tří velkých částí - A, B, C, přičemž díl A se v závěru opakuje. Tomuto členění zhruba odpovídá i rozdělení na stránky, kdy díl A zaujímá bez dvou taktů první tři strany, díl B bez dvou řádků následující tři strany, díl C další dvě strany a repríza dílu A poslední dvě strany. Nyní přistoupím k rozboru jednotlivých dílů.

5.2.1. Díl A

Díl A (první 3 strany) je v podstatě soupeřením dvou témat „a“ a „b“, které jsou v jednom místě proloženy lyričtějším tématem „c“. Tento díl je zcela periodický, všechna témata jsou osmitaktími.

Poprvé zaznívá hlavní téma po krátké čtyřtaktové introdukci, která je typická mohutným zvukem celého orchestru, jemuž na razanci přidávají zejména činely.²¹ Není pochyb o tom, že klavírista nemá možnost, jak vytvořit na klavíru zvuk činelů. Již z poslechu této introdukce však získá rytmickou pulzaci celé skladby.

²¹ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofjev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.1.2010 [vid. 2016-06-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo> 0:00

Téma, začínající na čtvrtou dobu, přednáší v hlavní tónině D dur hoboj a anglický roh, což zní velmi ležerně.

[Скоро, игриво]
Allegro giocoso $\text{♩} = 120$

С. ПРОКОФЬЕВ, Соч. 75
 (1891-1953)

Piano *sf sf sf sf mf*

hoboj *leggiero*

anglický roh

pp

Obr 2

Následuje téma „b“ hrané houslemi, jež mají v tříčárkované oktávě velmi tenký až šustivý zvuk. Doprovod mají violoncella a kontrabasy hrou pizzicato, které naopak znějí velmi měkce a vzdušně, proto ani klavírní úhoz v tomto místě nesmí být příliš krátký, přestože je značen staccato.

housle

pp

basy+cella pizz.

p

Obr. 3

Téma „b“ se v dalším osmitaktí opakuje, ale tentokrát ve středním hlase slyšíme dlouhý zvuchý tón hoboje.²² Tato představa je opět velmi užitečná, protože je nutné tento tón velmi dobře „položít, aby zněl po dobu dvou taktů.

Po osmitaktové mezivěť se opět vrací téma „a“, tentokrát ovšem s pisklavým tónem klarinetu.²³ V tomto místě je navíc náročný doprovod v levé ruce, který by se na první pohled mohl zdát jako sled rychlých rozkladů akordů. Jak z poslechu orchestrální suity, tak z partitury je však zřejmé, že se jedná o kombinaci basových tónů, hraných violoncelly a kontrabasy, které v polovině nahradí basový klarinet, a akordických výplní, které méně výrazně hrají fagoty. Notová ukázka této problematiky je zahrnuta v popisu zjednodušené verze.

Následuje nádherné lyrické téma „c“, přednášené jemným tónem hoboje, který ovšem v půlce nahradí jasný zvuk houslí.²⁴

The image shows a musical score for the 'Folk Dance' from Prokofiev's Romeo and Juliet Suite No. 1. It consists of two systems of staves. The first system features a melody for the horn (hoboj) and piano accompaniment (mp). The second system features a melody for the violin (housle) and piano accompaniment (p). The score includes dynamic markings like 'mp', 'p', and 'dolce', and performance instructions like 'leggiero'.

Obr. 4

²² PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 0:21

²³ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo> 0:35

²⁴ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 0:43

Tento kontrast by měl pianista taktéž reflektovat. Doprovod musí být naopak velmi lehký, ale ne krátký - je hraný harfou.

Poté se opět navrácí téma „a“, tentokrát ovšem v subdominantní tónině, což zní velkolepě. Téma uvede klarinet s příčnou flétnou a v půlce je vystřídají housle.²⁵ Velkolepost subdominanty dále umocňují kontrabasy, jež opět zvýrazňují basovou linku. Subdominanta má zde zároveň modulační funkci, neboť následující téma „b“ zaznívá v C dur. To přednášejí stále housle, od poloviny obohacené o chromatický sestup lesních rohů ve středním hlase.²⁶ Následně se téma „b“ zopakuje, tentokrát ovšem s chromatickým vzestupem klarinetu a fagotu.²⁷ Tyto pasáže je obzvlášť užitečné poslouchat, aby střední hlasy nezanikaly.

Díl A uzavírá téma „a“ saxofonu, fagotu a violoncell v tónině Des dur.²⁸ Jejich zvuk je mohutný a velkolepý.

The image shows two systems of musical notation for a piano accompaniment. The first system is marked with a piano (*p*) dynamic and a mezzo-piano (*mp*) dynamic. It is labeled "saxofon+fagot+violoncella" in red text. The second system is marked with a forte (*f*) dynamic and is labeled "díl B" in red text. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of three flats (B-flat major/C minor), and a 3/4 time signature. The music consists of intricate rhythmic patterns with many sixteenth notes and rests.

Obr. 5

²⁵ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 0:51

²⁶ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 0:59

²⁷ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:07

²⁸ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:13

Dílu A bylo záměrně věnováno více pozornosti i z toho důvodu, že díly B a C se ve zjednodušené verzi vůbec neobjevují.

5.2.2. Díl B

O dílu B se dá obecně říci, že je mnohem méně přehledný a zároveň mnohem evolučnější než díl A. Toto samozřejmě zvyšuje náročnost interpretace. První část, stejně jako v případě dílu A, je mohutným souzvukem celého orchestru, jemuž rytmický „šmrnc“ tentokrát nedodávají činely, ale tamburína.²⁹ Tento rytmus alespoň částečně napodobuje akcentace. Na rozdíl od dílu A však mohutný zvuk nekončí po čtyřech taktech introdukce, ale trvá celých osmnáct taktů, než se objevuje sólové téma „d“ v „jasnozvučném“ kornetu.³⁰ Už z těchto osmnácti taktů je zřejmé, že skladba ztrácí své pravidelné osmitaktové členění. Spíše by se dala rozdělit na 8+4 a následně 4 + 4 takty modulující chromaticky do tóniny Des dur. Po zvukové stránce je důležité v části „8+4“ vnímat polyfonní sazbu. Diskantní hlasy je nutné hrát měkce jako zvuk houslí, spodní hlasy v pravé ruce velmi lehce a hravě jako zvuk klarinetů, vrchní akcentované postupy v levé ruce pak sametovým zvukem kornetu a spodní hlas spíše jen pro dodání barvy lehce položit, jako zvuk kontrabasů.

V části 4+4 je zase nutné nepodlehout „svodu mnoha not“ a nevyrážet je. Tyto běhy totiž hrají dřevěné dechové nástroje, které jsou schopny mnohem větší plynulosti hry, kterou je třeba napodobit.³¹ Naopak je třeba zvýraznit první doby v lichých taktech, kde zaznívají trubky a kornety. V druhém modulačním čtyřtakti je dobré sledovat více levou ruku, která reprezentuje gradující postup basových nástrojů až do tóniny Des dur.³² Po těchto dvou komplikovaných „tutti“ částech následuje zmíněné nosné téma „d“, zaznívající v tónině Des dur v kornetu.

²⁹ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:21

³⁰ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:41

³¹ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:33

³² PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 0:37

Obr. 6

K tématu „d“ je nutné podotknout, že není novým hudebním materiálem, ale kombinací témat předešlých. Samostatným písmenem jej označuji z toho důvodu, že je s ním dále pracováno. Oproti pravidelným tématům předchozího dílu je pouze sedmitaktové, zakončené navíc akcentem.

Následuje velmi rychlá a neočekávaná modulace přes mimotonální dominantu do tóniny C dur, kde zaznívá téma „d“ podruhé, tentokrát v houslích a příčné flétně.³³ Není ale uvedeno celé, v polovině se stává další modulací do tóniny As dur. V ní se opět objevuje celé téma „d“ v kornetu, které moduluje do tóniny Es dur, ve které se znovu objevuje hlavní téma „a“ z dílu A v saxofonu, fagotu a violoncellech. Po doznění tématu, tentokrát opět osmitaktového se během jediného taktu pasážových běhů dostáváme skokem zpět do hlavní tóniny D dur, ve které překvapivě beze změny zaznívá znovu úvodních 8 taktů dílu B. Po nich ovšem následuje zcela jiná osmitaktová modulace do paralelní tóniny B dur, čímž začíná díl C.

Největším přínosem poslechu dílu B je uvědomění si základních pilířů. Charakterizuje jej mnohem větší zvuk než komornější díl A. To ovšem znamená, že obsahuje mnohem více not, které ve výsledku nemají takovou důležitost, pouze dotváří harmonii.

5.2.3. Díl C

Pokud byl díl B komplikovaný, díl C jej v komplikovanosti ještě předčí. Stejně jako v dílu A se v úvodním čtyřtaktí představí mohutný zvuk celého orchestru, po němž

³³ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 1:50

následuje téma „e“ hrané všemi basovými nástroji, tedy trombóny, tubou, violoncelly a kontrabasy, podpořenými navíc tympány.³⁴

Obr. 7

Oproti tomuto velmi závažnému a mohutnému zvuku naopak vynikne lehkost akordů v pravé ruce, kterým dodává ostrou tečku xylofon. Nyní dochází k pomyslnému souboji tématu „e“ s tématem „d“. Zápas je to velmi nerovný, jelikož téma „e“ má „navrch o jeden takt“. „Pomyslným vítězem“ je téma „d“, které „raději velmi složitě a nečekaně zmoduluje“ do tóniny F dur. Zde se ovšem situace ještě více zkomplikuje současným zazníváním dvou témat. V levé ruce, tedy fagotu a basovém klarinetu, téma „a“ a v pravé ruce téma „d“ v klarinetu a flétně, přes které ovšem opět začíná téma „a“ v houslích.³⁵ Celé toto „přetahování“ vygraduje ve velmi zvláštní modulaci, kdy se během dvou taktů z F dur stane Fis dur a přes dvě mimotonální dominanty E dur. V té zazní částečně téma „a“, ale hudba za zvuku bubínku moduluje dále chromaticky do akordu terciové příbuznosti G dur, který je zároveň dominantou C dur, kterou začíná repríza dílu A.

Poslech dílu C je kromě již zmíněných důvodů užitečný především v tom, aby si interpret zvykl na neobvyklé modulace. Bez zvukové představy jsou tato místa pro množství posuvek v rychlém sledu téměř nehratelná.

5.2.4. Repríza dílu A

V repríze dílu A se také objevují témata „a“, „b“ a „c“, ale v jiné posloupnosti. Nejprve zazní téma „a“ v tónině C dur v houslích. Následuje téma „c“ v hoboji, jenž je

³⁴ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 2:39

³⁵ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>. 3:11

v polovině vystřídán opět houslemi. Přes mimotonální dominantu pak následuje návrat do hlavní tóniny D dur, ve které opět zaznívá téma „a“.

Dále se objevuje téma „b“, které ovšem oproti dílu A nezaznívá na subdominantě, ale v hlavní tónině, čímž celá skladba dostává nádech sonátové formy. Téma „b“ je poté znovu obohaceno o střední hlasy, ale nenásleduje po něm již mezivěta, ale téma „a“, do poloviny v saxofonu a fagotu, a posléze v unisonu, jak tomu bylo v introdukci skladby. To vyvolává pocit, že hudba „odchází“. Poslední dva takty ovšem zaznívají opět řinčivým zvukem celého orchestru, aby skladbě dodaly vpravdě grandiózní závěr.

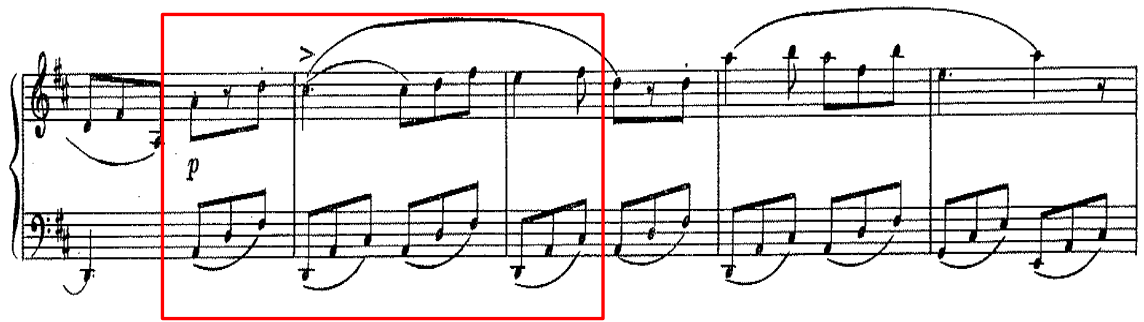
5.3. Lidový tanec ve zjednodušené verzi

Z předchozího popisu je patrné, že tato část suity je ve své originální podobě skutečně velmi složitá pro běžného žáka na základní umělecké škole. Obzvláště díly B a C. Proto je zjednodušená verze redukována pouze na část dílu A. Vzhledem k tomu, že díly B a C jsou spíše modulační, tak si tato část i po redukci zachovává svou základní myšlenku. Tím je právě soupeření témat odlišených nástrojovým obsazením, jak to bylo popsáno při popisu dílu A. Nejvýraznější změnou ve stylizaci oproti originální verzi je kromě již zmíněné redukce dílů B, C, a dále zanedbatelné redukce oktáv v některých místech, odlišná stylizace doprovodu v levé ruce na třech místech skladby.

Poprvé při prvním návratu tématu „a“. V originální verzi je toto místo technicky velmi náročné, jelikož levá ruka musí v plynulém pohybu obsáhnout široké intervaly, jako jsou sexty a septimy. Rozpětí celého rozloženého akordu pak činí duodecimy.

Obr. 8

Rozpětí akordu po zjednodušení je pouze sexta či septima.

Obr. 9

Podstatné je, že i po zjednodušení jsou zachovány basové tóny, které jsou v akordu nejvýraznější. Toto je ostatně patrné i z partitury orchestrální suity, kde právě basové tóny hrají samostatně violoncella a kontrabasy a další akordické tóny méně výrazné fagoty.

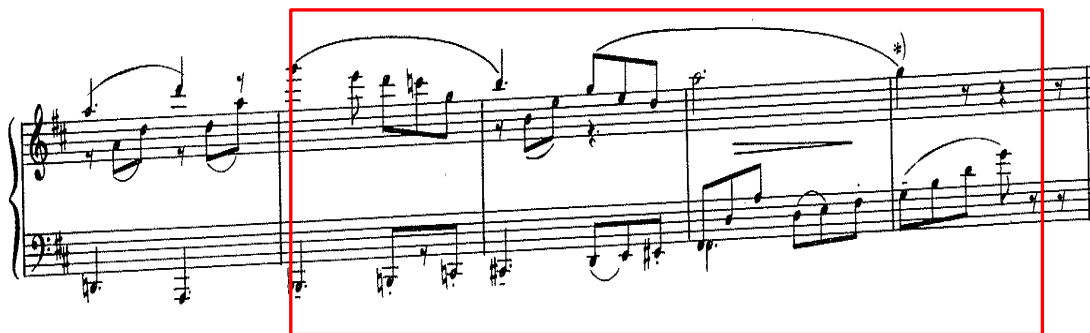
Obr. 10

Druhým příkladem je doprovod lyrického tématu „c“. V něm Prokofjev basový tón violoncell zcela vynechal a nechal tak vyniknout harfu ve středních hlasech. Tu naopak zjednodušená verze redukuje, ale přidává zmíněný dlouhý basový tón. Na základě poslechu je těžké rozhodnout, která barva je vlastně v daném místě důležitější.

Třetím místem je závěr zjednodušené verze skladby, kdy jsou akordické výplně zcela vynechány, což dá opět lépe vyniknout basovému postupu violoncell a kontrabasů. První ukázka představuje, jak toto místo vypadá v originální verzi. Druhá je verzí po zjednodušení a třetí je ukázkou zmíněného místa v partituře.

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

5.4. Shrnutí

Lidový tanec je jednou z částí, kde není poslech orchestrální verze pouhým obohacím, ale spíše nutností. Celá skladba vyjadřuje radostnou karnevalovou atmosféru a není tak po obsahové stránce tak kontrastní jako jiné části suity. O to více je třeba odstínit jednotlivá témata, jak bylo popsáno výše.

6. Scéna

6.1. Obecná charakteristika a zařazení, členění

Scéna je druhou částí klavírní suity a zároveň i druhou částí první suity orchestrální. Již na první pohled i poslech je zřejmé, že má mnohem komornější obsazení než Lidový tanec. V čem se však s Lidovým tancem shoduje, je, že opět zachycuje určitou atmosféru, konkrétně poklidné dění na veronské ulici, a po formální stránce opět zpracovává jedno téma rozdílnou instrumentací. Na rozdíl od soupeření témat v Lidovém tanci však dvě témata Scény mnohem spíše připomínají dialog, kdy téma „a“ jakoby vzneslo otázku a téma „b“ odpovídá. To také tvoří určité formální členění skladby. Faktura je tedy oproti předchozí části jednoduchá. Jedna ruka hraje melodii, druhá doprovod. Jde pouze o to, že si tuto roli ruce vyměňují.

Nejprve hraje doprovod pravá ruka, kterou v orchestru představují smyčcové nástroje hrou spiccato. Hra spiccato je specifická konkrétním, ale měkkým a „vzdušným“ zvukem. Tento doprovod tvoří motor celé skladby, zaznívá v různých obměnách až do jejího konce. Levá ruka pak přednáší téma „a“, které v orchestru hraje fagot. Fagot sám o sobě zní velmi ležérně a vtípně.³⁶

Obr. 14

Hned po doznění tématu si ruce role vymění. Levá ruka přebírá doprovod houslí a viol a pravá ruka hraje melodii, kterou v orchestru hraje koncertní mistr „syrovým“ spiccatoovým tónem. Tato melodie je variací tématu „a“, které ale není uzavřené.

³⁶ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRggguM>. 0:00

Tvoří jakési desetitaktové předvěti, na které odpovídá téma „b“ (či závěti), které ale přebírá levá ruka, jelikož tento motiv zaznívá v kontrabasech.

Následně se situace opakuje. Znovu zaznívá předvěti, které ale tentokrát hrají celé první housle, takže zvuk není tak ostrý. Doprovod hrají lesní rohy velmi krátkým, jakoby sekaným, tónem.³⁷ Závěti opět hrají kontrabasy. Doposud byla skladba stále v tónině D dur, ale právě přes toto závěti dochází k modulaci do tóniny f moll. V té se opakuje téma „a“ ve fagotu, jako tomu bylo na počátku skladby. V následné variaci tohoto tématu však sólo přebírá hoboj, který má oproti fagotu jasnější zvuk. Toto téma hraje pravá ruka, která navíc malíčky vytváří ostrý a konkrétní zvuk xylofonu.³⁸

Obr. 15

Přes modulační závěti, které hrají lesní rohy velmi jemným tónem, se skladba navrací do původní tóniny D dur, kde již potřetí zaznívá téma „a“ ve fagotu. Variace tématu „a“ však následně zaznívá ve zcela nové podobě, a to v kombinaci houslí hrajících pizzicato, klarinetu a příčné flétny, což zvuku dodává lehkost.³⁹ Následné závěti hrají tentokrát smyčce. Na závěr se opět objevuje téma „a“ ve fagotu s doprovodem smyčců, jako tomu bylo na začátku skladby. Prokofjev znovu využívá efektu, kdy skladba mizí do ztracena, aby se v závěru ozval mohutný souzvuk celého orchestru.

³⁷ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofjev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRgguM> 0:28

³⁸ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofjev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRgguM> 0:49

³⁹ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofjev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRgguM> 1:10

6.2. Scéna ve zjednodušené verzi

Vzhledem k tomu, že je Scéna i ve své původní podobě relativně jednoduchá, nebylo při zjednodušování třeba až tak velkých zásahů. Spíše opět došlo k redukci hudebního materiálu, respektive vynechání části, která moduluje do tóniny f moll. I tak však tato zkrácená verze poslouží jako dobrá a užitečná ukázka, neboť zpracovává nejdůležitější prvek skladby, a to střídání rukou v hraní melodie a doprovodu.

6.3. Shrnutí

Scéna je díky své jednoduchosti dobrým příkladem klavírní stylizace orchestrální skladby, a to jak pro žáky, studující hru na klavír, tak pro teoretické hodiny hudební výchovy. Díky komornímu obsazení jsou jednotlivé nástroje velmi dobře odlišeny.

7. Menuet

7.1. Obecná charakteristika a zařazení

Menuet je třetí částí klavírní suity a čtvrtou částí první orchestrální suity. Po obsahové stránce je mnohem významnější částí, než předešlé dvě, neboť zobrazuje stěžejní scénu plesu u Kapuletů, kde dojde k seznámení Romea a Julie. Vyjadřuje především noblesu rodu Kapuletů a velkolepost události.

7.2. Členění

Oproti Scéně, která byla složena pouze z malých dílů, můžeme Menuet rozčlenit do čtyř velkých a velmi odlišných dílů A, B, C, D. Jednotlivé díly se liší jak tóninou, tak nástrojovým obsazením. Díly naopak sjednocuje taneční ráz ve třídobém metru a úvodní čtyřtaktová fanfára, která zaznívá na úvod každého z dílů. Toto dělení víceméně koresponduje s rozložením na stránky klavírního partu, kdy každý díl zaujímá přibližně jednu stranu.

7.2.1. Díl A

Díl A je nejpompéznější částí Menuetu, a to kvůli tomu, že zmíněná úvodní čtyřtaktová fanfára, jež nejlépe vystihuje velkolepost plesu, se v něm objevuje hned třikrát, z toho dvakrát v hlavní tónině B dur a uprostřed v subdominantní tónině Es dur. Velkolepost fanfáry určuje plné orchestrální obsazení a zajímavá akcentace, kterou podporují bicí nástroje. Zároveň tuto velkolepost podtrhuje fakt, že se v ní kombinují dvě témata, která jsou si rovnocenná. Vrchní téma hrají dřevěné nástroje a housle, spodní téma pak tuby, violoncella a kontrabasy.⁴⁰ Zmíněné akcenty podporují především tympány a první akcent fanfáry navíc činily.

⁴⁰ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid.18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ 0:00

dřeva+housle
 tuby+basy+cella

Musical score for Obr. 16, featuring woodwinds and strings. The score is in 3/4 time and consists of two staves. The upper staff is labeled "dřeva+housle" (woodwinds and strings) and the lower staff is labeled "tuby+basy+cella" (trumpets, basses, and cellos). The music is marked with a forte dynamic (f) and includes various rhythmic patterns and accidentals.

Obr. 16

Fanfáry střídá odlehčené téma, které je pomyslným dialogem dřevěných a žesťových nástrojů. Nejprve téma přednesou lesní rohy, poté odpovídá klarinet, hoboj a příčná flétna. Lesní rohy vystřídá kornet s trombóny a téma uzavírají opět klarinet, hoboj a příčná flétna. Tyto melodie hraje pravá ruka. Doprovod levé ruky je náročný na skoky, jelikož se v něm střídají kontrabasy s houslemi.⁴¹ Akcenty, k nimž melodie směřuje, charakterizuje velký buben s dlouhým dozvukem, což je dobrá představa pro to, aby akcenty na klavíru nevyznívaly „useknuté“.

lesní rohy
 housle
 basy+cella
 kornet+trombóny
 klarinet+hoboj+flétna

Musical score for Obr. 17, featuring woodwinds and strings. The score is in 3/4 time and consists of two staves. The upper staff is labeled "lesní rohy" (woodwinds) and "housle" (strings). The lower staff is labeled "basy+cella" (basses and cellos). The music is marked with a piano dynamic (p) and includes various rhythmic patterns and accidentals.

Obr. 17

⁴¹ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ 0:33

7.2.2. Díl B

Dílu B předchází čtyřtaktová modulace z tóniny B dur do tóniny As dur, ve které je nejvýraznějším zvukem basový sestup tuby, basového klarinetu a kontrafagotu, kterou hraje levá ruka.⁴² Na rozdíl od mohutnosti dílu A je tento díl spíše lyrický. To je dáno především melodií, která by se dala rozdělit na předvětí a závětí, kdy předvětí hraje kornet a závětí violoncella.⁴³ Melodii hraje pravá ruka a doprovod levá, kterou je třeba hrát velmi měkce - v orchestru jej hrají smyčcové nástroje. Tato melodie je následně přerušena modulací, ve které je specifický zvuk fléten a klarinetů.⁴⁴ Téma kornetu poté zaznívá podruhé, ale v tónině B dur v klarinetu a saxofonu, aby je v závětí vystřídal lesní roh.

The image displays three systems of musical notation for the 'Minuet' from Prokofiev's 'Romeo and Juliet'. The first system features a piano accompaniment with the instruction 'p un poco gravamente' and a horn part labeled 'kornet' with dynamics 'poco rit.' and 'a tempo'. The second system shows a cello part labeled 'violoncella' with 'espress.' and 'mp' dynamics. The third system includes parts for 'kornet+pikola', 'flétna+klarinet', and 'klarinet+saxofon', with dynamics 'p', 'mf dolce', and 'appena rit.'.

Obr. 18

⁴² PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 0:57

⁴³ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 1:05

⁴⁴ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 1:21

Díl B opět uzavírá úvodní fanfára, ovšem v tónině H dur.⁴⁵

7.2.3. Díl C

Díl C působí na první poslech velmi vtipným dojmem. To je dané nástrojovým obsazením, které tentokrát tvoří pouze dechové a bicí nástroje. Celkovou rytmičnost dílu dodává levá ruka, kterou v orchestru představuje zejména tuba a velký buben s dlouhým dozvukem. Tato sestava sama o sobě působí groteskně. To ještě umocňují činely, které udávají první dobu, kromě taktů, které hrají dřevěné nástroje, čímž téma těchto nástrojů vynikne. V klavírním partu je to znatelné tím, že se přesouvá těžká doba na synkopu, kterou naopak podtrhuje velký buben. Pravá ruka hraje melodii, ve které se střídají lesní rohy, kornet s trubkami a dřevěné dechové nástroje.⁴⁶

The image shows a musical score for the Minuet from Prokofiev's Romeo and Juliet. It consists of two systems of staves. The top system shows the piano part with a syncopated bass line and a woodwind part. The bottom system shows the woodwind part with various instruments. Labels in red indicate the instruments: 'lesní rohy' (woodwinds), 'kornet + trubky' (trumpets and horns), and 'tuba + buben' (tuba and drum). The score includes dynamic markings like 'pp' and 'mf'.

Obr. 19

Díl C opět uzavírá fanfára, tentokrát v tónině E dur.

⁴⁵ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 1:47

⁴⁶ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 1:55

7.2.4. Díl D

Díl D je předchozímu dílu velmi podobný, a to jak celkovou groteskností, tak jistým soupeřením nástrojových skupin. Opět stěžejní zvuk tvoří bicí a dechové nástroje, tentokrát ovšem v komornějším provedení. Namísto žesťových nástrojů se střídají dřevěné nástroje s houslemi a namísto velkého bubnu a činelů pak xylofon a triangel.⁴⁷

Nejprve téma zazní v příčné flétně, pikole a xylofonu, zvuk je tedy velmi zvonivý. Poté téma přebírají housle, v jejichž podobě je zvuk temnější. Mezi opětovným návratem tématu v klarinetu je ještě významný sestup v basovém klarinetu.

Doprovod hrají violoncella a kontrabasy pizzicato, což je v klavírním partu v levé ruce značeno tečkami pod notami. Toto staccato však v žádném případě nesmí být příliš ostré. Pizzicato u kontrabasů a violoncell zní spíše sametovým, dlouhým zvukem s konkrétním začátkem.

The image displays two systems of musical notation for a piece in D major. The first system consists of a grand staff (treble and bass clefs) with a piano (p) dynamic marking. Red annotations identify the instruments: 'pikola+xylofon' (piccolo and xylophone) in the upper right and 'basy+cella' (bass and cello) in the lower right. The second system also consists of a grand staff with a mezzo-forte (mf) dynamic marking. Red annotations identify the instruments: 'housle' (violin) in the upper left, 'bas. klarinet' (bass clarinet) in the upper middle, and 'klarinet' (clarinet) in the upper right. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and dynamic markings such as 'f' and 'p'.

Obr. 20

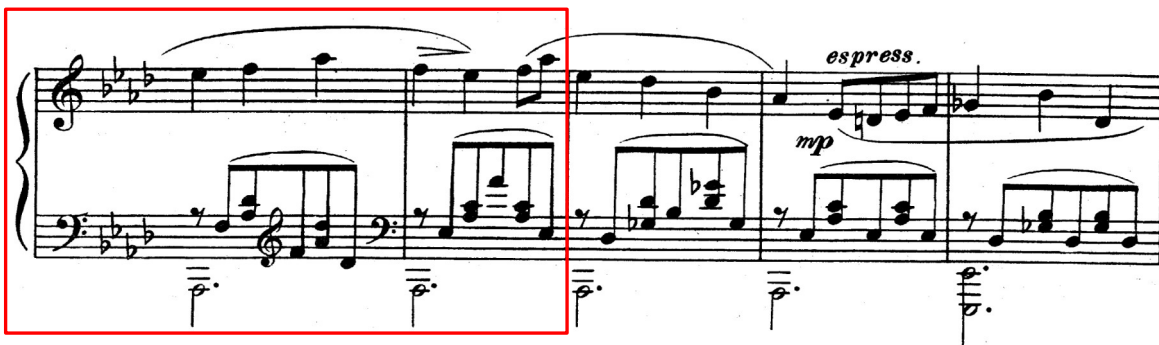
Takto skladba pokračuje až do konce. Tentokrát se neobjevuje žádný grandiózní závěr. Menuet skutečně doznívá v komorním obsazení.

⁴⁷ PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Minuet"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ. 2:31

7.3. Menuet ve zjednodušené verzi

I v případě Menuetu je skladba velmi redukována. Vůbec neobsahuje díly C a D a díl A je rovněž zkrácen. Poté, co zazní obě fanfáry v původní i subdominantní tónině nepřichází žádné odlehčené téma, ale přímo díl B, a to bez čtyřtaktové modulace. Po technické stránce jsou především redukovány střední hlasy. V levé ruce vrchní oktáva a v pravé ruce některé nepříjemné velké intervaly obohacující melodii, se kterými má mnohdy problém i dospělý klavírista.

V dílu B nedochází k redukcí, ale odlišné stylizaci harmonických výplní, které v orchestru hrají smyčcové nástroje a jejichž zvuk není v tomto místě nikterak významný. Harmonie tím sice trochu utrpí, ale klavíristovi to velmi pomůže - rozklady v upravené verzi jsou statické a „necestují po celé klaviatuře“. Z těchto úprav je zřejmé, že se liší spíše v záměru skladatele. Prokofjevovým cílem bylo vytvořit virtuózní dílo pro klavír, cílem Adlera pak umožnit dětem, aby poznaly Prokofjevovu hudbu.

Obr. 21

Obr. 22

7.4. Shrnutí

Ze srovnání verzí vyplývá, že nejpodstatnější částí Menuetu jsou právě úvodní fanfáry a kontrastní lyrický díl B. Zatímco fanfáry zaznívají v plném orchestrálním obsazení, díl B je komorní. Už samotné toto uvědomění velmi napomůže interpretaci. Další užitečnou představou je kontrapunktické vedení basů, které v této skladbě nejsou pouhým doprovodem, ale spíše samostatnou melodií. V neposlední řadě může poslech a soustředěné vnímání bicích nástrojů velmi usnadnit zažití rytmu s nepravidelnou akcentací.

8. Julie jako malé děvčátko

8.1. Obecná charakteristika a zařazení

Čtvrtá část klavírní suity je zároveň druhou částí druhé suity orchestrální. Jak již název napovídá, tato část charakterizuje hlavní ženskou postavu baletu – Julii. Vývoj Julie v baletu se tak odráží i v této skladbě. Nejprve zobrazuje Julii jako malé bezstarostné dítě, které však dospívá a zažívá první zklamání ze strany rodičů, kteří ji nutí do sňatku s princem Paridem. Tyto kontrasty jsou stěžejní pro členění dané skladby.

8.2. Členění

Skladbu lze rozdělit do tří velkých dílů A, B, C. Díl A zaujímá dvě a půl strany a představuje právě období bezstarostného šťastného dětství. Díl B obsahuje následující strana a půl a dal by se označit za křehké období dospívání, ve kterém jakoby se střídaly pocity smutku a radostného očekávání. Před dílem C se navrácí část dílu A. Poslední strana a půl neboli díl C je pak vyjádřením melancholie a nejistoty z budoucnosti.

8.2.1. Díl A

Pro tento díl je typické ústřední téma „a“, charakteristické brilantním zvukem smyčcových nástrojů.⁴⁸

Obr. 23

Melodii hrají housle, kterým jakoby odpovídaly dřevěné dechové nástroje, a doprovod violoncella stylem pizzicato. Zvuk je jemný, ale velmi konkrétní. Téma „a“ je ve skladbě dominantní a má podobnou úlohu jako fanfára v Menuetu. Na mnoha místech se vrací,

⁴⁸ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 5:29

i když v jiných tóninách. Díky tomu skladba působí více jako jeden celek, přestože spojuje dvě různé části baletu.

Následuje část „b“, ve které se prolínají tři nástrojové skupiny. Melodii hraje velmi zvonivým zvukem flétna s xylofonem, spodní hlasy violoncella pizzicato, což na klavíru supljuje způsob hry arpeggio. Oba tyto rejstříky musí obsáhnout levá ruka, jelikož pravá ruka vytváří harmonický doprovod rozloženými akordy ve velmi svižném tempu, který hrají velmi lehce housle.⁴⁹

Obr. 24

Po repríze dílu „a“ přichází lyrické téma „c“, které fakturou i tóninou velmi připomíná díl B v Menuetu. Melodii, kterou v orchestru hraje „temným“ tónem klarinet, hraje pravá ruka. Levá ruka pokládá dlouhý basový tón a poté hraje harmonické výplně ve středních hlasech, které hrají sametovým zvukem violoncella.⁵⁰

Obr. 25

Poté následuje repríza dílu „a“, který díl A uzavírá.

⁴⁹ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 5:41

⁵⁰ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 6:08

8.2.2. Díl B

Křehkost a vroucnost tohoto dílu evokuje již úvodní „duet“ dvou příčných fléten, které také zklidňují celkovou excitovanou náladu předchozí části.⁵¹ Po nich přichází vroucné téma sólového violoncella, jehož zvuk Prokofjev zvláště oceňoval. Tuto melodii jemně dotvářejí terciové postupy v klarinetech. Následně melodii přejímá velmi zajímavá sestava nástrojů, tedy sólové housle ve vrchních hlasech a tenorový saxofon v hlase spodním. Do třetice téma zaznívá ve violoncellech s doprovodem lesních rohů.

Pro pianistu je díl B náročný v tom, že všechny hlasy mají relativně stejnou důležitost. Intonace jsou navíc neobvyklé, takže zvuková představa v tomto místě může velmi pomoci. Dále je poslech dobrý v představě plynulosti, již smyčcové a dechové nástroje snadněji dosahují. Oproti tomu je part levé ruky po technické stránce velmi nešikovný.

Na závěr dílu B se znovu objevuje lyrické téma „c“ předchozího dílu, které však v provedení příčné flétny s doprovodem viol působí mnohem odlehčeněji než zasněný klarinet s doprovodem violoncell.⁵² Poté se znovu navrácí úvodní téma „a“, které díl B uzavírá.

8.2.3. Díl C

Již po zaznění prvních tónů melancholického hoboje je zřejmá celková ponurá nálada tohoto dílu. Tomu odpovídá i mlhavý doprovod houslí, které hrají rychlé tremolo. Toto místo je na klavíru poměrně obtížné právě kvůli zmíněnému doprovodu, který hraje pravá ruka. Tremolo, tedy opakování stejných tónů v rychlém tempu, by bylo na klavíru v takovém tempu nehratelné. Proto je nahrazeno akordickým rozkladem v dvaatřicetinových hodnotách. Tyto rozklady musí být co nejplynulejší, aby navozovaly barvu houslového tremola.

Melodie je ovšem také zajímavá, jelikož oproti dlouhým hodnotám hoboje má levá ruka v zápisu osminové noty. To je zřejmě proto, aby tóny byly vzdušné s konkrétním začátkem. Jejich dostatečnou délku pak zajišťuje pravý pedál. Melodii hoboje dále přebírá příčná flétna a nakonec ji dohrává tenorový saxofon.

⁵¹ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 6:46

⁵² PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 8:04

Obr. 26

Úplný závěr (poslední 2 řádky) je taktéž originálně řešený. Melodický stupnicový vzestup hrají nejprve harfy a dále tenorový saxofon. Doprovod pak zajišťují dřevěné dechové nástroje, obzvláště výrazný je zvuk pikoly, který je nepřerušovaný.⁵³ Oproti tomu se klavírní part v pravé ruce liší, tentýž akord je v osminových hodnotách, a to proto, že při položení akordu na téměř celé dva takty by se zvuk ztrácel, což je přesný opak autorova záměru. Akord naopak graduje až k vzestupné chromatické melodii houslí. Závěrečný souzvuk patří flétně, klarinetu a tenorovému saxofonu, což jen umocňuje subtilnost celé skladby.

The image shows a musical score for two instruments. The top staff is labeled 'housle' (violin) and the bottom staff is labeled 'harfy' (piano). The tempo is marked '[Медленнее] Meno mosso' and the dynamics are 'pp tranquillo'. The violin part is marked 'housle assai rit.' and features a series of chords. The piano part features a melodic line with a long slur. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4.

Obr. 27

8.3. Julie jako malé děvčátko ve zjednodušené verzi

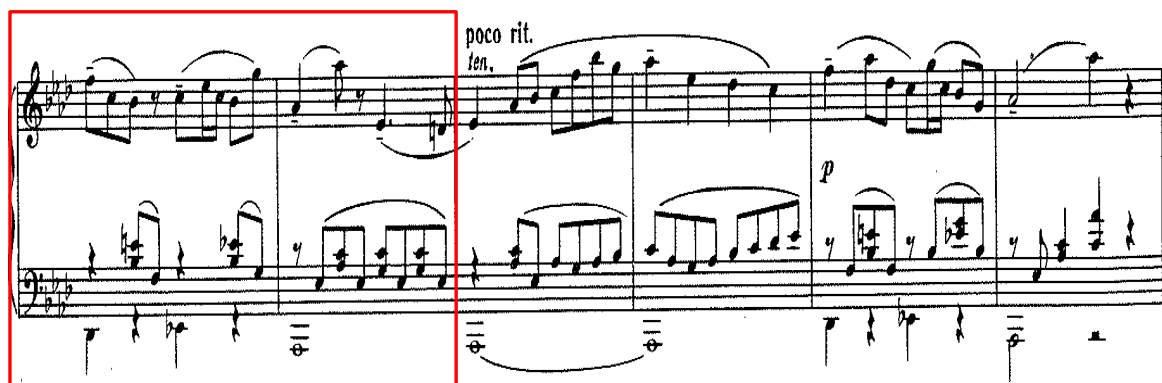
Ani tato část klavírní suity se neobešla bez výrazného krácení. Zjednodušená verze tak obsahuje pouze část dílu A a polovinu dílu B. Po technické stránce opět došlo k upravení středních hlasů do „pro dítě přijatelnějších hmatů“. I tak je však skladba poměrně náročná, zejména kvůli stupnicovým běhům a rychlým sledům akordů terciové příbuznosti. Největším přínosem zjednodušení je velmi šikovná úprava rytmu v lyrickém tématu „c“.

⁵³ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 8:59

V původní verzi doprovod nastupuje na lehkou dobu, což je v kombinaci s rovněž složitou melodií v pravé ruce velký „oříšek“. Po zmíněné úpravě je harmonie zachována, ale basové tóny jsou předsunuty již na první dobu, což dodává rytmu větší řád a interpretaci klid.

Obr. 28

Obr. 29

Oproti tomuto šťastnému řešení problému s rytmem je však nevhodně vyřešen závěr skladby, který končí v polovině dílu B, tedy na subdominantně. Tím skladba působí neukončeně, což kazí celkový dojem z jinak velmi dobře zvládnuté stylizace.

8.4. Shrnutí

I tato část, ať již v původní či zjednodušené verzi, může být velkým obohacením pro každého pianistu. Je to především kvůli nutnosti vycvičení celkové lehkosti ruky, zároveň však velmi brilantního úhozu. Díl B naopak vyžaduje nácvik velké plynulosti a schopnosti vnímat více hlasů zároveň, čemuž opět velmi napomáhá poslech orchestrální suity.

9. Montekové a Kapuleti

9.1. Obecná charakteristika a zařazení

Šestá část klavírní suity odpovídá úvodní části druhé orchestrální suity. Nejenže by se dala označit za část nejoblíbenější, ale hlavně je to svým obsahem nejdůležitější část celého baletu či suity. Zobrazuje totiž téma rodové nenávisti, která je příčinou celé tragédie. Již při prvním poslechu zaujme disonantní introdukce, která bohužel v klavírním partu chybí. Kvůli typickému zvuku žesťových nástrojů v dlouhých hodnotách umocněných navíc bicí složkou by to na klavír stěží bylo možné napodobit. Přesto si lze tuto introdukci před samotnou hrou alespoň představit a „navodit si tak zmíněnou atmosféru“.⁵⁴

9.2. Členění

Členění této části je ve srovnání s předešlými částmi suity velmi přehledné. Jedná se o velkou třídílnou formu s reprízou. Stejně jako v jiných částech jsou díly A a B velmi kontrastní. Díl A je zobrazením zmíněné nenávisti popřípadě hrdosti rodů, zatímco díl B je nevinným tancem Julie s Paridem.

9.2.1. Díl A

Díl A je sám o sobě malou třídílnou formou s reprízou. Témata však z hlediska obsahu kontrastní nejsou. Obě zobrazují zmíněné ústřední téma nenávisti. Liší se však v tom, že v tématu „a“ hraje melodii pravá ruka a v tématu „b“ levá.

Nenávist je ve skladbě věrně připodobněna v doprovodu, soupeřením jednotlivých nástrojových skupin, hrajících těžké nebo lehké doby. Těžké doby u dřevěných nástrojů hraje basový klarinet a kontrafagot, lehké pak fagoty. U žesťových nástrojů soupeří tuby s lesními rohy. V případě nástrojů smyčcových pak kontrabasy s violoncelly a violami. Větší razanci prvním dobám poskytuje navíc velký buben.

⁵⁴ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 0:06

[Скоро, тяжело]
Allegro pesante ♩. 100

housle+klarinet
pesante, non legato

f cello+violy+l.rphy+fagot

basy+tuby+b.
klarinet+kontrafagot

Obr. 30

Notoricky známou ústřední melodii hrají zatěžkaným způsobem housle, méně výrazným tónem pak klarinet. Kromě náročného udržení tečkovaného rytmu v melodii je náročný zejména doprovod, který by měl působit, jakoby na sebe obě soupeřící strany bezprostředně navazovaly. Toho je však možno docílit pouze zvukovou představou, neboť basové tóny od středních akordů dělí skoky přes více než oktávu.

Nadcházející téma „b“ pak charakterizuje nemilosrdný rovný tón lesních rohů, doprovázený ostrým rytmem v houslích.⁵⁵ Podruhé téma zaznívá ještě ostřeji v trombónech. Je proto nutné, aby na klavíru jednotlivé tóny oktávových pasáží byly co nejdlejší. Do třetice se téma „b“ opakuje v trubkách, které v polovině střídají housle.⁵⁶ Trubky však zároveň pokračují v doprovodu na tónu „g“. Oba tyto hlasy musí obsáhnout pravá ruka. Doprovod kontrabasů (levé ruky) graduje „zozdrobením“ osminových hodnot v šestnáctinové. Vrcholem je mohutný akordický sestup dřevěných a smyčcových nástrojů, po němž přichází repríza dílu „a“. Tento sestup je dále specifický v tom, že housle hrají každý tón odděleně (od žabky). I tato vizuální představa může pomoci vytvořit daný zvuk.

⁵⁵ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15. 11. 2014. [vid. 2016-06-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 2:21

⁵⁶ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15. 11. 2014. [vid. 2016-06-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 2:52

The image shows two systems of musical notation. The first system consists of two staves: the upper staff is for woodwinds (trubky) and the lower staff is for basses, cellos, and violas (basy+cella+violy). The second system also consists of two staves: the upper staff is for strings and woodwinds (smyčce+dřeva) and the lower staff is for strings. Dynamic markings include *ff* and *f pesante*.

Obr. 31

Na repríze dílu „a“ je zajímavý druhý takt, kde je první basový tón ozvláštněn oktávovou ozdobou. Tuto ozdobu v orchestru totiž hraje velký buben.⁵⁷

9.2.2. Díl B

Pokud nebyla témata „a“ a „b“ předchozího dílu příliš kontrastní, zde to Prokofjev vynahrazuje. Oproti mohutnému zvuku celého orchestru je tato část naprosto subtilní. Zobrazuje tančící Julii, již charakterizuje melodie příčné flétny. Tuto melodii flétna přednáší celkem čtyřikrát, ale pokaždé je nějakým způsobem ozvláštněna dalšími nástroji, což se promítá i do klavírního zápisu.

Flétna přednese sólově vždy polovinu předvětí a polovinu závětí s doprovodem harf, violoncell a kontrabasů pizzicato.⁵⁸ V klavírním partu hraje violoncella a kontrabasy „vzdušným“ úhozem levá ruka. Pravá tak musí obsáhnout jak plynulost flétny, tak lehkost harf.

⁵⁷ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 3:02

⁵⁸ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 3:25

Obr. 32

Ve druhé polovině předvětí a závětí se k flétně ve spodní tercii přidává druhá flétna a „spodní“ druhou melodii hraje klarinet. To je dobré si uvědomit, protože v jednom místě je hmat příliš široký, takže je značen arpeggio. To však běžně mívá vrchol pouze na posledním tónu a zbylé tóny pouze dotváří akordickou barvu. Zde jde však o druhou melodii.

Zajímavé je ukončení závětí, kdy se pouze na poslední tón přidává basový klarinet. V klavírním zápisu se to projevuje jako čárka značící portamento namísto předchozího staccata.

Obr. 33

Když se téma flétny objevuje potřetí, obohacují ho jemné zdvojené osminové „vyhrávky“ houslí.⁵⁹ Zde se Prokofjev v klavírním partu nutně musel uchýlit k tomu, že melodii napsal o oktávu níže levé ruce, aby pravá mohla zmíněné „vyhrávky“ zahrát. Tím se ovšem původní melodie flétny dostává do polohy, v níž by ji flétna rozhodně nehrála. Nabízí se otázka, proč tedy melodii houslí nenapsal o oktávu výš. Tím by jednak značně ztížil part levé ruky, která by tak měla ještě větší skoky, aby zahrála i zmíněné doprovody violoncell a kontrabasů. Pravděpodobnější však je, že by si tím pokazil efekt při posledním návratu tématu, kdy housle nahrazuje čelesta, což klavírní part reflektuje právě zápisem

⁵⁹ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 4:06

v tříčárkové oktávě. Z poslechu je zřejmé, že právě housle a čelesta zajišťují, aby stále se opakující téma nebylo jednotvárné.

Obr. 34

Obr. 35

Není bez významu, že dílu B dodává rytmickou pulzaci se stoickým klidem tamburína.

9.2.3. Repríza dílu A

Nejzajímavější částí tohoto dílu je hned jeho úvodní díl, kdy se vrací téma „a“. Melodii totiž hraje tenorový saxofon, který tak trochu odlehčuje celkovou závažnost díla.⁶⁰ Záhy jej však vystřídá klarinet a poté již opět housle, které svými dlouhými tahy smyčcem navrátí skladbě původní závažnost. Tímto ostatně skladba končí, díl „b“ se již neobjevuje. Vše podstatné tak již bylo řečeno při popisu dílu A. Snad jen závěr se trochu liší, respektive se v něm umocňují předchozí znaky. Především velký tah, který vytvářejí housle hrou „širokým smyčcem“. To dá vyniknout úsečnosti posledních dvou akordů.

⁶⁰ PROKOFJEV, Sergej. *Prokofjev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo> 4:45

9.3. Montekové a Kapuleti ve zjednodušené verzi

Možná je to tím, jak je tato část známá, že se její zjednodušená verze zdá nejméně zdařilá. Formálně není velkou třídílnou formou, ale dvěma oddělenými částmi. První, s názvem **Tanec rytířů**, jak se tato část jmenuje v baletu, je zjednodušením dílu A. Díl B pak nese název **Julie tančí s Paridem**. To by až tak nevadilo, i když to zcela ruší efekt kontrastu mezi zmíněnými částmi.

Jinak ale dochází k redukci oktáv v levé ruce, což nevadí v subtilním dílu B, ale díl A tím naprosto ztratí onu razanci zvuku celého orchestru, která je pro danou část typická. Jediným přínosem zjednodušené části je dvoutaktová introdukce, která je rozepsána pro obě ruce. To usnadňuje dříve zmíněnou návaznost „soupeřících“ skupin.

9.4. Shrnutí

Zde snad ani netřeba uvádět důvody, proč tuto část hrát, jelikož si k ní každý rád najde cestu. Největším přínosem pro pianistu je práce na onom razantním zvuku v dílu A a posléze schopnost zcela zklidnit předchozí hru a přednést lyrický díl B „pavoučím dotekem.“ Tyto hudební představy opět ve velké míře napomáhá vytvářet poslech orchestrálního provedení dané části.

10. Páter Lorenzo

10.1. Obecná charakteristika a zařazení

Páter Lorenzo je sedmou částí klavírní suity a třetí částí druhé orchestrální suity. Jak již název napovídá, charakterizuje jednu z postav baletu – pátera Lorenze, jenž je ztělesněním klidu a důstojnosti. Je to právě on, kdo oddá Romea a Julii ve snaze ukončit rodový svár Monteků a Kapuletů. Celkový charakter skladby je rovněž poklidný až meditativní.

10.2. Členění

Tato část zaujímá pouze dvě strany klavírní suity, které se dělí do tří dílů. Jedná se o malou třídílnou formu s reprízou. Na první pohled působí sice jednoduše, ale skrývá se v ní mnoho různých hlasů, které musí pianista vnímat. Na rozdíl od Lidového tance a Scény však jednotlivé hlasy nejsou tak zřejmé. Prvním interpretačním úkolem tak je jednotlivé hlasy objevit. Pak teprve je možné pracovat na jejich odlišení.

10.2.1. Díl a

Díl a na první poslech zaujme neobvyklým nástrojovým obsazením. Stejně tak neobvyklé je i rozložení hlasů pro klavír. Melodii totiž hraje pouze palec pravé ruky, který je v orchestru zastoupen fagotem. Kontrapunktický hlas, který hraje levá ruka, tvoří tuba, harfa a violoncella stylem pizzicato. Synkopický doprovod pak hrají klarinety, což hrají zbylé prsty pravé ruky.⁶¹ Těžké doby podtrhuje velký buben.

[Спокойно, выразительно]
Andante espressivo = 54
klarineti
fagot
p - tranquillo
tuba+harfa+c
ella pizz.

Obr. 36

⁶¹ PROKOFJEV, Sergej. Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Friar Laurence". In: Youtube [online]. 10.10.2012. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zuxUR4dR3qw> 0:00

10.2.2. Díl b

I zde pokračuje kontrapunktické vedení hlasů. Opět se jedná o tři hlasy, které jsou ovšem jinak rozloženy. Melodie se přesouvá do malíčku pravé ruky, střední hlasy si ruce střídají a levá ruka k tomu ještě na první dobu pokládá oktávy na čtyři doby. Náročnost této pasáže je zřejmá již z prvního poslechu dané orchestrální části. Melodii totiž hrají violoncella, která navíc v určitých místech používají „glissy“. To vytváří jejich hru ještě plynulejší než je tomu u violoncell obvyklé. Vzhledem k tomu, že pravá ruka hraje tuto melodii malíčky (maximálně ještě čtvrtými prsty), je zřejmé, že bez hudební představy to v tomto místě opravdu nejde. Témbr smyčcových nástrojů je typický i pro zbylé dva hlasy, které hrají violy a kontrabasy.⁶²

Obr. 37

Ve druhém opakování tématu před reprízou melodii obohacují ještě housle.

10.2.3. Repríza dílu a

Repríza dílu a se nese ve stejném duchu jako díl a, za zmínku však stojí poslední dva takty, kde se melodie přesouvá do levé ruky, kterou v orchestru hraje basový klarinet.

⁶² PROKOFJEV, Sergej. *Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Friar Laurence"*. In: Youtube [online]. 10.10.2012. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zuxUR4dR3qw> 0:50

V posledním taktu jsou rovněž zajímavé šestnáctinové ozdoby pravé ruky, které hraje klarinet.⁶³

Obr. 38

10.3. Páter Lorenzo ve zjednodušené verzi

Zjednodušená verze v případě této skladby jasně reflektuje problematiku hry melodie plynule pouze palci či malíčky pravé ruky. Proto jsou v dílu a zjednodušené synkopické doprovody, čímž vzniká možnost hrát melodii i dalšími prsty. Pro srovnání s původní verzí viz. Obr. 36.

Obr. 39

V dílu b naopak dochází ke stejnému jevu, kdy jsou ale naopak redukovány spodní akordické výplně v pravé ruce, což opět umožňuje větší flexibilitu prstokladu. Pro srovnání s původní verzí viz. Obr. 37.

⁶³ PROKOFJEV, Sergej. Yuri Botnari. Prokofiev, Romeo and Juliet, "Friar Laurence". In: Youtube [online]. 10.10.2012. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zuxUR4dR3qw> 2:26

Obr. 40

10.4. Shrnutí

Je to právě ona problematika vázání melodie krajními prsty, která je pro žáka v této skladbě největším přínosem. Představa fagotu nebo ještě lépe glissanda violoncell jsou důvodem, proč poslouchat orchestrální nahrávku.

11. Závěr

Cílem mé práce bylo porovnat klavírní suitu z baletu Romeo a Julie s její orchestrální předlohou a demonstrovat na ní specifické znaky skladby, která nevznikla primárně pro klavír. Jejím hlavním přínosem by tak měl být návod, jak k interpretaci daných skladeb přistupovat a jak je možné se nechat inspirovat. Nespornou výhodou této inspirace oproti poslechu týchž vynikajících interpretací v klavírní podobě je, že nemůže dojít k demotivaci tím, že by si žák uvědomil, jak „nedokonale“ sám hraje. Neustálý poslech jiných klavírních interpretací může být totiž v jisté fázi nácviku přímo kontraproduktivní.

To však při poslechu orchestrálních suit v žádném případě nehrozí. Kromě nesmírného obohacení hudební představivosti je dále významným způsobem posilována paměť.

Mnohdy zdlouhavý proces nácviku touto metodou může být mnohem kreativnější. Ke stejnému cíli by jistě bylo možné dojít i jinou cestou, například sdělením, že „v tomto místě je nutné hrát delší noty“ a podobně. Pokud se ovšem ke zmíněnému sdělení přidá i přirovnání k jinému nástroji typu „hrej delší noty jako smyčce“, má to mnohem větší váhu. To samozřejmě platí pouze za předpokladu, že žák z poslechu ví, co se tím myslí. Pokud je tato metoda využita na počátku studia nové skladby, může se tím značně urychlit dlouhá cesta nácviku. Na konci tohoto procesu může být naopak impulsem k dalšímu zdokonalení.

Přestože je prostředkem této práce dílo jediného autora, je tato metoda přenositelná i na jiné skladby. Nabádá totiž k soustředěnému poslechu a analýze, což lze uplatnit při interpretaci kteréhokoli díla.

12. Seznam použitých zdrojů

Prameny:

PROKOFJEV, Sergej. *Romeo and Julliet (1st Suite), op. 64bis* [partitura]. Moskva: Muzgiz, 1938. Plate M. 25443 Γ, 47 s.

PROKOFJEV, Sergej. *10 pieces from the Ballet Romeo and Juliet, op.75* [klavírní suita].

Editor Levon Atovmyan. Moskva: Muzgiz, 1956. Plate M. 25443 Γ, 47 s.

ADLER, N. S. *Prokofjev Romeo i Džulietta. Pereskaz i oblegčennooe pereloženie dlja fortepiano*. Moskva : Muzyka, 1986. 63 s.

PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev conducts Prokofiev : Romeo and Juliet Suite No. 2 - Moscow Philharmonic -1938*. In: Youtube [online]. 21.09.2011. [vid. 18.06.2016].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=YWVs2UMHbP8>

PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev - Romeo and Juliet suite n. 3 op. 101*. In: Youtube [online]. 19.04.2013. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=6PsXUOorsJM>

PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No.1 Folk Dance* .

In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=-sV8assEqOo>

PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Romeo & Juliet suite No1. Scene*. In: Youtube [online]. 29.01.2010 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=zJgb4JRggum>

PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev: Yuri Botnari. Prokofiev , Romeo and Juliet, "Minuet"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012 [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=yf_qFprmKAQ

PROKOFJEV, Sergej. *Prokofiev Romeo & Juliet Suite*. In: Youtube [online]. 15.11.2014. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmiEiPeHwmo>

PROKOFIEV, Sergej. *Prokofiev - Romeo and Juliet Op. 64, Dance of the Knights (with score)*. In: Youtube [online]. 21.4.2013 [vid. 2016-07-6]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=nXMsDuuNDOK>

PROKOFJEV, Sergej. *Yuri Botnari. Prokofiev , Romeo and Juliet, "Friar Laurence"*.

In: Youtube [online]. 10.10.2012. [vid. 18.06.2016]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=zuxUR4dR3qw>

Literatura:

- EBEN, Petr a Jarmil BURGHAUSER. *Čtení a hra partitur*. 2. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1990. ISBN 80-7058-055-0.
- JIRÁK, Karel Boleslav. *Nauka o hudebních formách*. 6. přeprac. vyd. (1. vyd. v Pantonu). Praha: Panton, 1985, 405 s.
- KOFRONĚ, Jaroslav. *Učebnice harmonie*. Praha, 1978.
- MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Supraphon, 1997, 1035 s. ISBN 8070584629.
- PROKOFJEV, Sergej Sergejevič. *Cesta k hudbě socialistického života*. 1. vyd. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961, 388 s., il. příl.
- ZENKL, Luděk. *ABC hudebních forem*. 2. vyd. Praha: Supraphon, 1990, 256 s. ISBN 8070581743.
- International Music Score Library Project: *Romeo and Juliet (1st suite), Op.64bis* [online]. Poslední změna 13.05.2016.[cit.02.07.2016].
Dostupné z:
[http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_\(1st_suite\),_Op.64bis_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_(1st_suite),_Op.64bis_(Prokofiev,_Sergey))
- International Music Score Library Project: *Romeo and Juliet (2nd suite), Op.64ter* [online]. Poslední změna 13.05.2016. [cit. 02.07.2016]. Dostupné z:
[http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_\(2nd_suite\),_Op.64ter_\(Prokofiev,_Sergey\)](http://imslp.org/wiki/Romeo_and_Juliet_(2nd_suite),_Op.64ter_(Prokofiev,_Sergey))
- Robert Cummings. *Sergey Prokofiev: Romeo and Juliet, Suite No. 3 for orchestra, Op. 101*. In: All Music [online]. [cit. 03.07.2016]. Dostupné z:
<http://www.allmusic.com/composition/romeo-and-juliet-suite-no-3-for-orchestra-op-101-mc0002363944>

13. Seznam obrázků

Obr. 1 Partitura	15
Obr 2 Lidový tanec (str. 1).....	22
Obr. 3 Lidový tanec (str. 1).....	22
Obr. 4 Lidový tanec (str. 2).....	23
Obr. 5 Lidový tanec (str. 3).....	24
Obr. 6 Lidový tanec (str. 4).....	26
Obr. 7 Lidový tanec (str. 6).....	27
Obr. 8 Lidový tanec (str. 2).....	28
Obr. 9 Karneval (str. 2).....	29
Obr. 10 Partitura	29
Obr. 11 Lidový tanec (str. 3).....	29
Obr. 12 Karneval (str. 3).....	30
Obr. 13 Partitura	30
Obr. 14 Scéna (str. 1).....	31
Obr. 15 Scéna (str. 2).....	32
Obr. 16 Menuet (str. 1).....	35
Obr. 17 Menuet (str. 1).....	35
Obr. 18 Menuet (str. 2).....	36
Obr. 19 Menuet (str- 3).....	37
Obr. 20 Menuet (str. 4).....	38
Obr. 21 Menuet (str. 2).....	39
Obr. 22 Příjezd hostů (str. 2).....	39
Obr. 23 Julie jako malé děvčátko (str. 1).....	41
Obr. 24 Julie jako malé děvčátko (str. 1).....	42
Obr. 25 Julie jako malé děvčátko (str. 2).....	42

Obr. 26 Julie jako malé děvčátko (str. 5)	44
Obr. 27 Julie jako malé děvčátko (str. 6)	44
Obr. 28 Julie jako malé děvčátko (str. 2)	45
Obr. 29 Julie - děvčátko (str. 1)	45
Obr. 30 Montekové a Kapuleti (str. 1)	47
Obr. 31 Montekové a Kapuleti (str. 2)	48
Obr. 32 Montekové a Kapuleti (str. 3)	49
Obr. 33 Montekové a Kapuleti (str. 3)	49
Obr. 34 Montekové a Kapuleti (str. 3)	50
Obr. 35 Montekové a Kapuleti (str. 4)	50
Obr. 36 Páter Lorenzo (str. 1)	52
Obr. 37 Páter Lorenzo (str. 1)	53
Obr. 38 Páter Lorenzo (str. 2)	54
Obr. 39 Páter Lorenzo (str. 1)	54
Obr. 40 Páter Lorenzo (str. 2)	55

